

Richtlijnen verwijtbaarheid kinderopvangtoeslag

“Een toeslagschuld die te wijten is aan opzet of grove schuld van de belanghebbende of diens partner en waarvoor geen betalingsregeling overeengekomen kan worden, moet geheel worden ingevorderd. Als belanghebbende of diens partner aannemelijk maakt dat hij / zij niet meer beschikt over het ten onrechte ontvangen voorschot, belichaamd in de toeslagschuld, houdt de Belastingdienst/Toeslagen, op verzoek, bij de verrekening van een voorschot met die toeslagschuld, er rekening mee dat belanghebbende een bedrag aan bestaansmiddelen overhoudt dat overeenkomt met de voor hem geldende beslagvrije voet.”

Grove schuld omvat volgens de Staatssecretaris mede grove onachtzaamheid. Daarbij kan gedacht worden aan laakbare slordigheid of ernstige nalatigheid.

Bij grove schuld had belanghebbende volgens het besluit redelijkerwijs moeten of kunnen begrijpen dat zijn gedrag tot gevolg kon hebben dat bijvoorbeeld een te hoog bedrag aan tegemoetkoming wordt toegekend.

Dit is natuurlijk een ruim begrip. Als behandelaar van een verzoek persoonlijke betalingsregeling ben jij degene die gaat toetsen of het ontstaan van de terugvorderingsbeschikking verwijtbaar is of niet. Hier zal je onderzoek naar moeten doen om het plaatje compleet te krijgen.

Het is goed om richtlijnen/handvatten te hebben voor het vaststellen van opzet/grove schuld. Wat belangrijk is hierbij te vermelden, is dat deze richtlijnen niet letterlijk te gebruiken zijn. Er is altijd een grijs gebied. Het vaststellen van opzet/grove schuld is niet iets dat je langs een liniaal kunt leggen. Elke situatie is er één op zich. Een gedegen onderzoek is dus noodzakelijk.

Wat tevens van belang is, is dat er eigenlijk bij elke richtlijn wel een uitzondering is. Ga voor jezelf, bij het stellen van opzet/grove schuld altijd na, of de stelling verdedigbaar is.

Hieronder zullen de richtlijnen aangegeven worden voor wanneer je opzet/grove schuld kunt stellen. Bij een aantal richtlijnen is het niet letterlijk zo ‘zwart-wit’ als het er staat. Om die reden zullen er voorbeelden bij gegeven worden. Let op, het zijn richtlijnen, géén vaste maatstaven.

- Geen eigen bijdrage:
Een eigen bijdrage leveren is een voorwaarde voor het recht op kinderopvangtoeslag. In principe kun je dus bijna altijd stellen dat wanneer blijkt dat er géén eigen bijdrage is geleverd, er geen recht bestaat op de toeslag en er, als gevolg hiervan, sprake is van opzet/grove schuld. *De belanghebbende had namelijk moeten dan wel dienen te weten dat dit een voorwaarde is om aanspraak te maken op de toeslag. Bij een goed ingevulde aanvraag komt er altijd een bedrag aan toeslag uit dat lager ligt dan de daadwerkelijke opvangkosten.*

Aandachtspunt is dat het soms lijkt of er wel een eigen bijdrage is betaald, terwijl er in werkelijkheid een constructie bestond tussen opvangbureau en klant waarbij de eigen bijdrage doormiddel van een schenking werd teruggestort op rekening van de klant.

In het verleden zijn er een aantal frauduleuze opvangbureau 's geweest waarbij we het niet betalen van de eigen bijdrage niet aan de klant verwijten. Per geval zal je moeten beoordelen of het verwijt aan de klant moet worden gemaakt of aan het opvangbureau. De Raad van State hecht er bij dit onderwerp veel waarde aan of de kinderopvangtoeslag is uitbetaald op het rekeningnummer van de klant of het rekeningnummer van de kinderopvang.

- Geen kinderen;
Als een klant geen kinderen heeft, bestaat er geen recht op kinderopvangtoeslag. Als toch kinderopvangtoeslag is aangevraagd, stelt Belastingdienst / Toeslagen opzet / grove schuld bij de totstandkoming van de terugvorderingsbeschikking.
- Geen LRK nummer;
Voorwaarde voor recht op kinderopvangtoeslag is dat de opvanginstelling een geregistreerde opvanginstelling is. Indien de opvanginstelling niet geregistreerd is (en dus geen Lrk nummer heeft) bestaat er geen recht op kinderopvangtoeslag. → opzet/grove schuld

Het kan natuurlijk ook voorkomen dat een opvanginstelling bijvoorbeeld halverwege het jaar zijn LRK nummer verliest. In zo'n geval zal er dus gedegen onderzoek gedaan moeten worden, dit omdat er dan namelijk meer factoren zijn voordat je opzet/grove schuld kunt stellen. Daarbij is het LRK-nummer pas ingevoerd vanaf 2011. Indien de terugvorderingsbeschikking uit een eerder jaar stamt, zal je dus moeten gaan achterhalen wat er is gebeurd en hoe de terugvorderingsbeschikking precies tot stand is gekomen.

Let hierbij op: - wist belanghebbende ervan? Zijn de kinderen wel naar de opvang blijven gaan? Is er verder voldaan aan de eisen voor kot?

In de huidige situatie kan er geen kinderopvangtoeslag worden aangevraagd zonder dat er een LRK nummer wordt ingevuld bij de aanvraag.

- Teveel uren aangevraagd;
De richtlijn is als volgt:
Belastingdienst / Toeslagen stelt opzet / grove schuld als:

- Dagopvang

..... uur of meer verschil tussen aanvraag en opvang (bij .....t/m ..... uur opvang p/m)
..... uur of meer verschil tussen aanvraag en opvang (bij <..... uur opvang p/m)

- Buitenschoolse opvang

..... uur of meer verschil tussen aanvraag en opvang (bij ..... t/m ..... uur opvang p/m)
..... uur of meer verschil tussen aanvraag en opvang (bij < ..... uur opvang p/m)

Let op! Dit zijn richtlijnen.

- Het is van meerdere factoren afhankelijk of er opzet / grove schuld gesteld kan worden. In dit geval gaat het er ook om of een klant redelijkerwijs een goede inschatting heeft kunnen maken van de afgenomen uren. Wanneer iemand bijvoorbeeld in mei met terugwerkende kracht KOT aanvraagt, mag je ervan uit gaan dat diegene weet hoeveel uren er in de maanden ervoor zijn afgenomen. Wanneer dit sterk afwijkt kun je opzet / grove schuld stellen.

- Wanneer iemand bijvoorbeeld 3 kinderen heeft, voor alle 3 dagopvang aanvraagt voor .... uur en voor een periode van 3 jaar blijkt dat bij elk kind .... uur te veel is aangevraagd. De klant heeft de uren nooit gewijzigd. → opzet / grove schuld.

Hierbij is het bijvoorbeeld ook van belang om te kijken of de klant voor andere toeslagen bijvoorbeeld wél wijzigingen of stopzettingen kon doorgeven. Dit duidt er namelijk op dat iemand wel weet hoe je dit soort wijzigingen door moet geven.

- Wanneer iemand voor 2 kinderen bso voor .... uur aanvraagt, na 1 maand dit weer stop zet en het blijkt .... uur te zijn geweest. → geen opzet / grove schuld.

Zoals je ziet is ook het tijdsbestek van belang bij het stellen van verwijtbaarheid. Dit zal dus in elke situatie anders zijn. Verwijtbaarheid is dus van meerdere factoren afhankelijk.

- Non-response bij verzoek om informatie;

Een klant moet aantonen dat er sprake is geweest van kinderopvang. De klant wordt verzocht om informatie aan te leveren waar dit uit blijkt. Indien belanghebbende niet reageert kan B/T niet vaststellen óf er daadwerkelijk opvang heeft plaatsgevonden en zo ja, hoeveel. Geen reactie → opzet / grove schuld.

Uit de bbbt volg dat Belastingdienst/Toeslagen zich voor het bewijs van opzet of grove schuld kan baseren op door hem gestelde, en door belanghebbende niet of niet voldoende ontzenuwde vermoedens die gebaseerd zijn op feiten. Wanneer er niet is gereageerd op verzoeken om informatie gaan wij er dan ook vanuit dat er geen opvang heeft plaatsgevonden waardoor er sprake is van opzet/grove schuld.

Let er hierbij op dat er wel verzocht moet zijn om informatie. Het komt bijvoorbeeld wel eens voor dat een klant wél stukken aanlevert, maar niet de juiste stukken die B/T nodig heeft om het recht vast te kunnen stellen. Ga dan na of de klant hierover goed is ingelicht, zoek de verzoeken om informatie erbij zodat je kunt bewijzen dat de klant vaak genoeg is gattendeerd op het feit dat niet voldoende informatie aangeleverd werd.

- Maximale uren grens overschreden i.v.m. gewerkte uren.

De uren waarvoor de klant maximaal kinderopvangtoeslag kan krijgen

- Gaat het kind naar de dagopvang? Vermenigvuldig de uren die de klant werkt met 140%.
- Gaat het kind naar de buitenschoolse opvang? Vermenigvuldig de uren die de klant werkt met 70%.

Let er hierbij wel op dat bij een overschrijding van bijvoorbeeld .... uur voor dagopvang er bijvoorbeeld geen sprake is van opzet / grove schuld.

Ook hier is het van veel meer factoren afhankelijk of je opzet / grove schuld kunt stellen dan wat er staat. Wanneer iemand de maximale uren aanvraagt, echter maar ..... uur in de week werkt, voor een jaar het maximale bedrag aan toeslag ontvangt is er wel sprake van verwijtbaarheid.

Stoppen met werken: nog 6 maanden kinderopvangtoeslag

Stopt de klant in 2015 met werken of wordt de klant werkloos? Dan bestaat er nog 6 maanden recht op kinderopvangtoeslag. In eerdere jaren was dit 3 maanden.

Let hier op, als iemand dus bijvoorbeeld in oktober werkloos wordt, houdt dit niet in dat er vanaf dat moment geen recht meer bestaat.

Wel moet de klant ná die periode zélf de toeslag stopzetten.

- Geen inkomsten uit tegenwoordig dienstbetrekking.

Je kunt kinderopvangtoeslag krijgen als je werkt, studeert, een traject volgt om werk te vinden of als je verplicht een inburgeringscursus volgt bij een gecertificeerde instelling. Dit geldt ook voor de toeslagpartner.

Wat verstaan wij onder werk? U:

- in dienst bent bij een werkgever
- zonder vergoeding meewerkt in de zaak van uw partner
- winst uit onderneming hebt
- inkomsten uit andere werkzaamheden hebt, bijvoorbeeld als freelancer of artiest
- een re-integratietraject volgt via uw werkgever

In de volgende situaties kan de klant ook kinderopvangtoeslag krijgen wanneer hij/zij of zijn/haar toeslagpartner niet werkt:

- de klant is jonger dan 18, krijgt bijstand en volgt een opleiding
- de klant volgt een traject naar werk en heeft geen uitkering of werkgever
- de klant volgt verplicht een inburgeringscursus bij een gecertificeerde instelling
- de klant volgt een traject naar werk
- de klant is student
- de toeslagpartner is een familielid van de klant

Bovenstaande zijn voorwaarden voor het recht op kinderopvangtoeslag. Voldoet iemand hier niet aan, dan bestaat er geen recht.

Je kunt natuurlijk niet zomaar opzet / grove schuld stellen als iemand hier niet aan voldoet. Ga ook hier weer alles na. Had de klant het bijvoorbeeld redelijkerwijs moeten/kunnen weten, is hij of zij erop geattendeerd. Ga ook de stukken na die de klant heeft aangeleverd.

Het is bijvoorbeeld voorgekomen dat er opzet/grove schuld werd gesteld omdat de klant niet voldoende werkte in verhouding met de aangevraagde uren voor kinderopvang, het gehele voorschotbedrag werd teruggevorderd. Het bleek echter dat de klant wel bewijzen had aangeleverd dat ze (ook) studeerde. De klant volgde een voltijd studie en bleek zelfs te weinig voorschot hebben ontvangen.

- **Wijzigingen;**

Eigenlijk is hier geen standaard kader voor.

Klanten zijn er op grond van artikel 17 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regeling toe gehouden wijzigingen die van belang zijn voor de hoogte van het voorschot tijdig door te geven. Op grond van artikel 5 van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen zegt dat een klant verplicht is een relevante wijziging binnen 4 weken door te geven.

- Wanneer een klant een voorschotbeschikking ontvangt, staat hierop aangegeven waar de voorschotbedragen op gebaseerd zijn. Vanaf 2012 staat er op de voorschotbeschikking dat de klant op 'mijntoeslagen.nl' de specificatie kan vinden.

- Ook staat op deze beschikkingen vermeld dat de klant goed dient te controleren of alles klopt.

Als een klant over het gehele jaar veel te veel uren aanvraagt, nimmer een wijziging doorgeeft is er dus sprake van opzet / grove schuld. Helemaal omdat de verantwoordelijkheid bij de klant zélf ligt.

In tegenstelling tot bovenstaande komt het bijvoorbeeld ook voor dat een klant alleen maar wijzigingen doorgeeft. Telkens het aantal uren verhoogd of voor meer kinderen gaat aanvragen. Hierdoor kun je vaststellen dat de klant wel degelijk weet hoe het systeem werkt, hoe je wijzigingen moet doorgeven, wanneer etc. Als dan blijkt dat de wijzigingen niet correct waren valt de klant grove onachtzaamheid of zelfs opzet te verwijten.

- Dubbele tegemoetkoming (Gemeente, SVB e.d.)

Uitzonderingen

- Fraudeleuze kinderopvanginstelling. Er moet echter wél gebruik worden gemaakt van de opvang, worden gewerkt e.d. Het niet betalen van een eigen bijdrage is in dit geval geen grond voor opzet / grove schuld.
- Wanneer de tegemoetkoming aangevraagd had moeten worden bij de SVB of Gemeente (in buitenland werkzaam maar Nederlandse opvang / medisch kindercentrum)

Zoals je ziet zijn er veel factoren waar rekening mee gehouden moet worden voordat je opzet/grove schuld kunt stellen bij het ontstaan van de terugvorderingsbeschikking. Zorg dat je het plaatje compleet hebt van wat er precies is gebeurd d.m.v. het raadplegen van alle systemen.

Stel nooit 'zomaar' opzet/grove schuld, hiervoor moet je deugdelijke argumentatie hebben, want voor de fases na de tg304 moet het, soms tot in de Rechtbank, goed verdedigbaar zijn.